

001.32(477)
H 35

1918

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
НАУК
УКРАЇНИ

2018

НАЦІОНАЛЬНА

До 100-річчя

ВІД ДНЯ

ЗАСНУВАННЯ

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ

1 9 1 8

АКАДЕМІЯ НАУК
УКРАЇНИ

2 0 1 8

КИЇВ
АКАДЕМПЕРІОДИКА
2018

УДК 001:061.12(477)" 1918/ 2018"
НЗ5

doi: <https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.361.336>

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор

академік НАН України Б. Є. ПАТОН

Заступник головного редактора

академік НАН України С. І. ПИРОЖКОВ

Відповідальний секретар редколегії

академік НАН України В. Л. БОГДАНОВ

Члени редакційної колегії:

академік НАН України В. П. ГОРБУЛІН
академік НАН України А. Г. НАУМОВЕЦЬ
академік НАН України А. Г. ЗАГОРОДНІЙ
академік НАН України В. Г. КОШЕЧКО
академік НАН України П. І. АНДОН
академік НАН України А. Ф. БУЛАТ
академік НАН України М. Г. ЖУЛИНСЬКИЙ
академік НАН України М. Т. КАРТЕЛЬ
академік НАН України О. В. КИРИЛЕНКО
академік НАН України С. В. КОМІСАРЕНКО
кандидат філософських наук О. Н. КУБАЛЬСЬКИЙ
академік НАН України Е. М. ЛІБАНОВА
академік НАН України Л. М. ЛОБАНОВ
академік НАН України В. М. ЛОКТЕВ
доктор економічних наук Б. А. МАЛІЦЬКИЙ
академік НАН України В. В. МОРГУН
академік НАН України О. С. ОНИЩЕНКО
академік НАН України О. М. ПОНОМАРЕНКО
член-кореспондент НАН України В. І. ПОПИК
академік НАН України А. М. САМОЙЛЕНКО
академік НАН України В. А. СМОЛІЙ
академік НАН України М. Ф. ШУЛЬГА
академік НАН України Я. С. ЯЦКІВ

Рецензенти:

ЄМЕЛЬЯНОВ І. Г., академік НАН України
СТОГНІЙ Б. С., академік НАН України
СУЛИМА М. М., академік НАН України

Затверджено до друку постановою Президії НАН України від 18.04.2018 № 133

ISBN 978-966-360-361-2

© Національна академія наук України, 2018
© Академперіодика, оформлення, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
-----------	---

РОЗДІЛ 1

ВІХИ СТАНОВЛЕННЯ ГОЛОВНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНИ	11
Біографічні нариси про президентів Академії	34

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ у XX СТОЛІТТІ	
2.1. Фізико-математичні й технічні науки	53
2.2. Хімічні науки та науки про життя	77
2.3. Суспільні та гуманітарні науки	93

РОЗДІЛ 3

АКАДЕМІЯ В РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ: НАЙВАГОМІШІ НАУКОВІ ЗДОБУТКИ ТА ЇХ ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ	
3.1. Фізико-математичні й технічні науки	109
3.2. Хімічні науки та науки про життя	143
3.3. Суспільні та гуманітарні науки	165

РОЗДІЛ 4

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ТА ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НАН УКРАЇНИ	199
---	-----

РОЗДІЛ 5

ІНТЕГРАЦІЯ НАУКИ І ОСВІТИ	211
----------------------------------	-----

РОЗДІЛ 6

СПІВПРАЦЯ НАН УКРАЇНИ З НАЦІОНАЛЬНИМИ ГАЛУЗЕВИМИ АКАДЕМІЯМИ НАУК	221
---	-----

РОЗДІЛ 7

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НАН УКРАЇНИ. ІНТЕГРАЦІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І СВІТОВИЙ НАУКОВИЙ ПРОСТІР	233
--	-----

РОЗДІЛ 8

ЗАВДАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ	251
---	-----

СЛУЖІННЯ НАУЦІ Й НАРОДУ – НЕЗМІННА МЕТА	263
--	-----

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1. Наукові установи Національної академії наук України	267
--	-----

ДОДАТОК 2. Бібліографія найважливіших видань про Національну академію наук України та її видатних учених	325
--	-----

НЗ5 Національна академія наук України (1918—2018). До 100-річчя від дня заснування / редкол.: Б. Є. Патон (голов, ред.) та ін.; Нац. акад. наук України. Київ: Академперіодика, 2018. 336 с. ISBN 978-966-360-361-2

У ювілейному виданні схарактеризовано основні етапи розвитку Національної академії наук України як найвищої державної наукової організації за сто років її діяльності. Увагу зосереджено на найважливіших здобутках академічних установ та відомих учених, провідних наукових шкіл у фундаментальних дослідженнях та науково-технічних розробках, на впровадженні їх у суспільну практику. Визначено шляхи вдосконалення діяльності Академії на сучасному етапі, завдання і перспективи її роботи в наступні десятиріччя.

Книга призначена для широкого кола науковців, працівників освіти і культури, політиків, громадських діячів, усіх, хто цікавиться проблемами розвитку науки в Україні.

УДК 001:061.12(477) "191 8/2018"